

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

De reuocatio[n]e statuto[rum] [contra] libertate[m] ecclesiastica[m]
facto[rum].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Statuta

beneficijis aucte apostolica. se faciat iurē
formā pūitōis ordinari. ¶ Quod fructus
canonicorum suspensorum decedentium cedant
ad utilitatē ecclesie et nō successoribus
suspensorum. ¶ Quod clericus nō leget con-
cubinis suis vel spurijis anī grē sue.
De cāpanarijs q̄ sint līari. ¶ Quod del-
canti et plebani locorum examinet ornamē-
ta ecclesie. ¶ Quod fructus canonicorum suspē-
sorū cedāt capllis. ¶ Quod ecclesia vel cemi-
terij nō p̄secrent nisi de dotatione loci
diocesano cōstituerit. ¶ Quod prochia-
ni nō nisi a suo plebano cōtionez recipi-
ant. ¶ Quod nō fiant imp̄cationes nec cā-
ref. Media vita. p̄ alijs p̄sonas.
De n̄rimonijs clādestinis. ¶ Quod ānus
dñi de cetero in nativitate dñi obserue-
tur vel innouet. De tabellidibus.
De sacramētis ¶ Quod plebanis nō
deneget chrysmā vel oleum sacrum.
De statu religiosorum ¶ De monachis
et monialib⁹. ¶ Itē de eisdem. ¶ Itē ad-
huc de eisdē. ¶ Itē q̄rto de eisdem.

Statuta reuerendi

in ch̄io p̄is ac dñi. dñi h̄rici sancte Co-
loſi ecclesie archiepi sacri imperij p̄ Ital-
liā archicācellarij. ꝛc.

D honorem sancte et indiuidue
trinitatis. p̄is et filij et sp̄s san-
cti. ac gloriose x̄ginis marie. at-
q̄ sancti petri ac oīm sanctorū. Nos h̄-
ricus dei grā archieps̄ Coloſi. Lupien-
tes in hoc cōcilio n̄ro pūiciali de mā-
dato sp̄ali sanctissimi in ch̄io p̄is ac do-
mini n̄ri Clemētis sacrosancte rhoma-
ne ecclesie summi p̄oficis indiāo de ca-
pituli ac prelatorum n̄rorum cōsilio et
assensu p̄ infraſcripta statuta n̄ra oibus
paterna sollicitudine prouidere. vt qui-
es ecclesij et ecclesiasticis p̄sonis pro-
curetur. ⁊ pacis pturbatores a suis de-
licis pene formidine arceantur. infra-
ſcriptas cōstitutiones obseruādas p̄pet-
tuo in p̄ntiarū duxim⁹. p̄mulgādas.

Henrici.

De reuocatione statutorū contra li-
bertatem ecclesiasticā factorum.

In p̄mis cū ad decus et decorez
ecclesie nihil magis expediat q̄
vt expurgatis erroribus et ſtar-
tutis iniquis sublatis. plena quiete vi-
geat et ſecura gaudeat libertate. p̄cepta
ſacrorū canonū imitantes oīa statuta. par-
ta et ordinatiōes cōtra libertatē eccle-
ſiarum et ecclesiasticarū p̄sonarū edita
ſeu editas. dānamus reprobamus ⁊ caſſi-
ſamus. et irrita ſeu irritas nunciamus.
Mādantes vniuerſis n̄re diocesis ⁊ p̄-
uincie ſubditis. vt ea a locis ſuis infra
menſem a notificatione p̄ntiū faciāt per-
nitus aboleri. et locorum plebani moneāt
ſubditos diebus dominicis et feſtiuis
nominatiz. alias in genere. quos in his
culpabiles ſcuerit. vt q̄renus h̄mōi de
facto statuta de facto reuocēt. alias eos
ad id p̄ excoicationis ſniaz volumus co-
artari. vtz q̄ intellexerim⁹ q̄ in nōnullis
locis laici nō contenti de p̄pria ipoz in
deuotione et maluolentia. imo et alios
ch̄ūfideles a ſua deuotiōe et bonis op̄i-
bus retrahere molitū ſtatuerūt et ſtatu-
unt ſub certa cōſpiratiōe et cōfederati-
one. ne q̄s de cetero ecclesij ecclesiasti-
cis ſeu religioſis p̄sonis. bona. p̄dia. dir-
ſtrict⁹. iura et dina aliq̄ v̄e dat. leget aut
donet. v̄l quouis titulo in eos trāſſerat
vel in nuptijs aut exequijs mortuorum
aut alias ſacerdotib⁹ prochiaſiū ecclesi-
arum et aliarū nō offerāt niſi ſub certo
nūero p̄sonaz et certo tpe miſſe. ſeu in-
ſe taxāt qd̄ q̄libz offerre debeat. Cōtra-
riūz facientibus penas pecuniarias in-
ſtigendo. Et quia hec obuiāt directe ecc-
lesiastice libertati. cōſpirationes. collu-
gationes. et ordinatiōes h̄mōi ſeu ſer-
vera et pacta. et deinceps ſi cōtingerit fa-
cienda decernim⁹ nō tenere. nec aliquē
fore vel eſſe debere ad eozūde obseruā-
tiā obligatū. ¶ Itē statuta et cōſuetu-
dines a laicis cuiuſcūq̄ ſtat⁹ aut cōditi

onis existat introducta seu introductas
sup eo q dicitur laici antiquaz decimarū
occasione q̄s in aliquib⁹ prochijs vel lar
gitione principū. aut donatione aliorū
seu alia de causa p̄cipiūt decimas noua
liū in terris p̄p̄is quibuslibz prochijs
obuenientes occupāt. attrahūt. vel sibi
v̄dicāt. R̄ euocam⁹ et cassam⁹ statuen
tes et p̄cipientes vt p̄fati laici et q̄cūqz
alij ab occupatione. detentiōe vel vsur
patione earundem decimarum noualiū
postq̄ ad agrū regium puenerint seu p̄
ueniunt penitus desistant. et de ablati
satisfaciāt tā nobis q̄ ecclesijs ecclesiasti
cisqz p̄sonis. q̄bus ip̄e decime noualium
de iure cōpetere dinoscunt. easdem deci
mas nobis et ecclesijs ad que p̄tinēt de
cetero possidēdas pacifice relinquētes

De occisoribus. mutilatoribus et cap
tiuatoribus clericorum.

Item statutū venerabilis quōdā Engil
berti Loloñ archiepi p̄decessoris nr̄i p̄
incedentes manuū in clericis ecclesiasti
cas ve p̄sonas olim p̄ ip̄m eadē cū pene
maioris adiectione cōtra captiuatores
clericorum obseruari volentes. Statui
mus vt cū sacrilegi qui suadente diabo
lo dei timore postposito manus injiciāt
in clericū vel alias p̄sonas ecclesiasticas
et religiosas temere violētās et ex hoc
incidunt excommunicationis senten
tiam canonis iam prolati q̄ occisores
mutilatores et p̄ussores atrociter cle
ricoz et ecclesiasticarū p̄sonaz. et clerit
cos capientes et in captiuitate detinen
tes. seu p̄ captiuitatē aliquā pecuniā ab
eis extorquentes seu taliū receptatores
et defensores p̄pter hoc aucte canonis
lare sententię excōicari cū oibus opam
et cōsiliū ad p̄missa adhibentibus p̄ oēs
ecclesias diocef in q̄ h̄mōi p̄petrāt. p̄ de
canos ecclesiaz. rectores et presbyteros
q̄ p̄mū ip̄s hoc p̄ famā publicā vel rei
euidentiā vel p̄ fidē duaz fidedignarū

p̄sonaz ip̄is faciendā. aut p̄ mādātū seu
iniāz iudicis cōstituterit cāpanis pulsatis
et cādelis accēsis noiatiz quoz noīa sci
ri poterūt. alias in genere excōicari pu
blice nunciēt et artius euitandi donec
satisfecerint de cōmissis debite absolu
tionis b̄ficiū meruerit obtinere. p̄ter
terea in aggravationē pene h̄mōi male
factorū Statuim⁹ vt ois loc⁹ ad quē ta
les excōicari venerūt vel ip̄os clericos
deduxerint q̄dū ip̄i captiuatores et ca
ptiuati ibidē fuerit. et post tres dies p̄
eoz inde recessuz necnō loc⁹ in quo ta
lis violentia facta fuerit quē q̄dē locuz
seu ecclesiā aut ecclesias in his scriptis
ecclesiastico supponim⁹ interdicto et in
terdicti teneāt. Et si h̄mōi sacrilegi seu
malefactores principes nobiles seu ba
rones fuerint terraz iurisdictiones di
strictū munitiōes seu castra habuerit et
infra tres menses a tpe p̄petrati delicti
etiā captiuatis dimissis nō satisfecerint
de delicto ex tūc tota terra et districtus
eoz quos post lapsuz dictoz triū mēsiū
sili mō interdici⁹ ecclesiastico ip̄o facto
sit supposita interdicto. Si aut alij fue
rint q̄ nobiles et terraz dñi tūc ip̄i dñi
terre in quoz districtib⁹ manēt et domi
ciliū h̄nt sacrilegi āndicti vel vbi tā e
norme scel⁹ cōmissuz extiterit infra xv.
dies postq̄ de delicto h̄mōi constiterit p̄
famā publicā vel euidentiā facti vel p̄ de
nūciatione decani seu presbyteri quā ab
ip̄o decano seu presbytero loci fieri p̄ci
pimus sub pena excōicationis q̄ cito p̄
famā querimoniā alicui⁹ rei euidentiā
aut alio mō ip̄is cōstituterit p̄fatos sacri
legos tales habeāt p̄ detētiōē p̄sonaz
suaz et p̄uationē bonoz suoz vt libera
to captiuo deo ecclesie et lesō emēdā p̄
stent de cōmissis. Si h̄o dicit dñi terra
rū p̄fatos sacrilegos habere nequerint
nec bona sub eis habuerint. s̄ alios cum
manere in eoz districtib⁹ consueverint
procedant per proscriptionem contra
eas. de terra sua ip̄os expellendo. et